

Työryhmän mietintö kuluttajansuojalain uudistamisesta vihreän siirtymän edistämiseksi

Lausuntotiivistelmä

Työryhmän mietintö kuluttajansuojalain uudistamisesta vihreän siirtymän edistämiseksi

Lausuntotiivistelmä

Lauri Wilenius

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Oikeusministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-275-2

ISSN pdf: 2490-1172

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Työryhmän mietintö kuluttajansuojalain uudistamisesta vihreän siirtymän edistämiseksi

Lausuntotiivistelmä

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2026:15		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Tekijä/t	Lauri Wilenius		
Kieli	suomi	Sivumäärä	37

Tiivistelmä

Oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintö julkaistiin lokakuussa 2025 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:48). Mietinnössä oli ehdotukset vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittaviksi säännöksiksi. Oikeusministeriö pyysi mietinnöstä lausuntoa 32 taholta. Lausuntoja saapui 53.

Sääntelyn tavoitteita pidettiin kannatettavina. Osa katsoi kuitenkin ehdotetun markkinointisääntelyn voivan johtaa myös siihen, että elinkeinonharjoittajat eivät lainkaan viesti tekemästään kestävyystyöstä. Moni lausunnonantaja piti ympäristöväättämiin ja kestävyysmerkintöihin liittyviä määritelmiä tulkinnanvaraisina. Lausunnonantajat olivat huolissaan merkintäsäännösten soveltamisen varhaisesta alkamisesta. Moni katsoi, että elinkeinonharjoittajalla tulisi olla oikeus myydä ennen soveltamisen alkamista valmistetut tai markkinoille saatetut tuotteet, vaikka ne olisivat direktiivin vastaisia.

Jotkut lausunnonantajat kiinnittivät huomiota korjaamisvelvollisuuden ongelmakohtina pitämiinsä seikkoihin, kuten kysymykseen tuotevastuusta. Korjaamista edistäviksi kansallisiksi toimenpiteiksi ehdotettiin erityisesti korjaussetelin tai -bonuksen käyttöönottoa, korjauspalvelujen arvonalisäverokannan alentamista sekä korjaamisosaamisen kehittämistä koulutuksen alan toimenpiteillä.

Asiasanat kuluttajansuoja, kuluttajansuojalaki, vihreä siirtymä, kiertotalous, tavarakauppa, tavarat, lainsäädäntö, EU-direktiivit, uudistukset

ISBN PDF	978-952-400-275-2	ISSN PDF	2490-1172
Asianumero	VN/10618/2024	Hankenumero	VN/10618/2024

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-275-2>

Arbetsgruppens betänkande om översynen av konsumentskyddslagen för att främja grön omställning

Sammandrag av utlåtanden

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2026:15		Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet		
Författare	Lauri Wilenius		
Språk	finska	Sidantal	37

Referat

Betänkandet av den arbetsgrupp som tillsattes av justitieministeriet publicerades i oktober 2025 (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:48). Betänkandet innehöll förslag till de bestämmelser som behövs för att genomföra konsumentskyddsdirektivet avseende den gröna omställningen och direktivet om reparation av varor. Justitieministeriet bad 32 organ ge utlåtanden om betänkandet. Det inkom 53 utlåtanden.

Målen för regleringen understöddes. En del ansåg emellertid att de föreslagna bestämmelserna om marknadsföring också kan leda till att näringsidkarna inte alls informerar om sitt hållbarhetsarbete. Många remissinstanser ansåg att de definitioner som har att göra med miljöpåståenden och hållbarhetsmärkning lämnar rum för tolkning. Remissinstanserna var oroade över att bestämmelserna om märkning börjar tillämpas i ett tidigt skede. Många ansåg att en näringsidkare bör ha rätt att sälja produkter som tillverkats eller släppts ut på marknaden innan bestämmelserna börjar tillämpas, även om de strider mot direktivet.

Vissa remissinstanser riktade uppmärksamhet mot omständigheter som de betraktar som problematiska med tanke på reparationsskyldigheten, såsom frågan om produktansvar. Som nationella åtgärder som främjar reparationer föreslogs i synnerhet att det införs en reparationssedel eller reparationsbonus, att mervärdesskattesatsen för reparationstjänster sänks samt att reparationskompetensen utvecklas genom åtgärder inom utbildningssektorn.

Nyckelord konsumentskydd, konsumentskyddslagen, grön omställning, cirkulär ekonomi, varuhandel, varor, lagstiftning, EU-direktiv, reformer

ISBN PDF	978-952-400-275-2	ISSN PDF	2490-1172
Ärendenummer	VN/10618/2024	Projektnummer	VN/10618/2024

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-275-2>

Sisältö

Yhteisöistä käytettävät nimitykset ja lyhenteet	6
1 Johdanto	8
1.1 Työryhmän mietintö.....	8
1.2 Lausuntokierros.....	9
2 Lausuntopalaute	11
2.1 Huomioita annetuista lausunnoista.....	11
2.2 Direktiivien tavoitteet.....	11
2.3 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi ja sen täytäntöönpano.....	12
2.3.1 Hallinnollinen taakka ja kansallinen lisä (ns. gold-plating).....	12
2.3.2 Sääntelyn epäselvyys ja tulkinnanvaraisuus.....	13
2.3.2.1 Yleistä.....	13
2.3.2.2 Kestävyyserkinnän määritelmä.....	14
2.3.2.3 Sertifiointijärjestelmän määritelmä.....	17
2.3.2.4 Ympäristövaihtamisen ja yleisen ympäristövaihtamisen määritelmät.....	18
2.3.2.5 Tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason määritelmä.....	20
2.3.3 Muita yksityiskohtaisia huomautuksia.....	20
2.3.3.1 Väite hiilineutraaliudesta.....	20
2.3.3.2 Yhdenmukaistettu virhevastuuilmoitus.....	21
2.3.3.3 Vastuu väittämien ja merkintöjen esittämisestä.....	22
2.3.3.4 Edellytys kaupallisesta ratkaisusta.....	23
2.3.4 Kuluttajien tiedonsaanti ja viherhiljaisuus.....	24
2.3.5 Vanhojen tuotteiden myynnin mahdollistava siirtymäaika.....	24
2.3.6 Päälekkäisen raportoinnin välttäminen.....	26
2.3.7 Valvonta ja seuraamukset.....	26
2.3.8 Vaikutustenarviointi.....	27
2.4 Tavaroiden korjaamisdirektiivi ja sen täytäntöönpano.....	30
2.4.1 Sääntelytekniikka.....	30
2.4.2 Korjaamisveloite, epäasianmukainen korjaaminen ja vastuukysymykset.....	31
2.4.3 Virheen oikaisu.....	32
2.4.4 Rekisteröityminen eurooppalaiselle korjauspalveluiden verkkoalustalle.....	33
2.4.5 Eurooppalainen korjaustietolomake.....	33
2.4.6 Kielto estää vaatimustenmukaisten varaosien käyttö.....	33
2.4.7 Ehdotus korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi.....	34
2.4.8 Viranomaisten työnjako.....	35
2.4.9 Valvonta ja seuraamukset.....	36
2.4.10 Vaikutustenarviointi.....	37

YHTEISÖISTÄ KÄYTETTÄVÄT NIMITYKSET JA LYHENTEET

ASML	Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry
Business Finland	Finland Business Finland Oy
ECEAT	Ekomatkailuyhdistys ECEAT Suomi ry
Eetti	Eettisen kaupan puolesta ry
EK	Elinkeinoelämän keskusliitto ry
ET	Energiateollisuus ry
ETKO	Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ETKO ry
ETL	Elintarviketeollisuusliitto ry
Etu	Erikoiskaupan liitto Etu ry
Fazer	Oy Karl Fazer Ab
FI-Natura	FI-Natura ry
Finnwatch	Finnwatch ry
Fonum	Fonum Oy Ab
Fortum	Fortum Oyj
Going Green	Going Green Oy
Helsinki	Helsingin kaupunki
Kaupan liitto	Kaupan liitto ry
Kesko	Kesko Oyj
KKV	Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus	Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry
KRIL	Kuluttajariitalautakunta
Kuluttajaliitto	Kuluttajaliitto ry
Luke	Luonnonvarakeskus Luke
Luomuliitto	Luomuliitto ry
Luonnon- suojeluliitto	Suomen luonnonsuojeluliitto ry
MaRa	Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
MARK	MARK Suomen Markkinointiliitto ry ja Bettera Oy yhdessä

Metsäteollisuus	Metsäteollisuus ry
MTK	Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.
Muoti- ja urheilukauppa	Muoti- ja urheilukauppa ry
NÄE	Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry
OKM	opetus- ja kulttuuriministeriö
Omakotiliitto	Suomen Omakotiliitto ry
PTY	Päivittäistavarakauppa ry
Reilu kauppa	Reilu kauppa ry
Ruokatieto	Ruokatieto Yhdistys ry
SMAL	Suomen matkailualan liitto ry
Suomalainen työ	Suomalainen työ ry
Suomen Yrittäjät	Suomen Yrittäjät ry
Takuusäätiö	Takuusäätiö sr
Teknisen Kaupan Liitto	Teknisen Kaupan Liitto ry
TEM	työ- ja elinkeinoministeriö
Visit Finland	Business Finland Oy:n matkailuelinkeinoyksikkö
VM	valtiovarainministeriö
WWF	Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr
YM	ympäristöministeriö
Ympäristömerkintä	Ympäristömerkintä Suomi Oy

1 Johdanto

1.1 Työryhmän mietintö

Oikeusministeriö asetti 4.6.2024 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin (EU) 2024/825 sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin (EU) 2024/1799 panemiseksi täytäntöön. Työryhmä luovutti mietintönsä oikeusministeriölle 30.9.2025, ja se julkaistiin 21.10.2025 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:48).

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin panemiseksi täytäntöön mietinnössä ehdotetaan muutoksia kuluttajansuojalain (38/1978) 2 ja 6 lukuun. Muutokset ja täydennykset koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Tavaroiden korjaamisdirektiivin panemiseksi täytäntöön muutoksia ehdotetaan puolestaan kuluttajansuojalain 5 ja 8 lukuun sekä jätelakiin (646/2011). Uutta olisi muun muassa, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavaravikaantumisesta. Tavaroiden korjaamisdirektiivin panemiseksi täytäntöön ehdotetaan annettavaksi myös oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitetusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää. Lisäksi direktiivien täytäntöönpano edellyttää muutoksia kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin (566/2020). Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen (601/2008), jossa säädetään niin kutsutusta mustasta listasta eli menettelytavoista, jotka ovat aina kiellettyjä.

Mietinnössä on kolme lakiehdotusta ja kaksi asetusehdotusta. Ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi laadittu perustelumuistiolounnos on liitetty mietintöön.

1.2 Lausuntokierros

Työryhmän mietintö lähetettiin lausuntokierrokselle Lausuntopalvelussa 21.10.2025, ja lausunnon saattoi antaa 2.12.2025 saakka. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta 32 taholta. Lausunnon antaneet tahot on merkitty tähdellä.

Autoalan Keskusliitto ry
Business Finland Oy* (kaksi lausuntoa)
Eettisen kaupan puolesta ry*
Ekokumppanit Oy
Elinkeinoelämän keskusliitto ry*
Elintarviketeollisuus ry*
Energiateollisuus ry*
Finnwatch ry*
Helsingin yliopisto, Kestävyytieteen instituutti
Helsingin yliopisto, Kuluttajatutkimuskeskus
Kaupan liitto ry*
Keskuskauppakamari*
Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies*
Kuluttajaliitto ry / Konsumentförbundet rf*
kuluttajariitalautakunta*
markkinaoikeus*
Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry*
Metsäteollisuus ry*
opetus- ja kulttuuriministeriö*
Pirkanmaan ELY-keskus*
Reilu kauppa ry*
Renet-verkosto
Suomalainen työ ry*
Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry*
Suomen luonnonsuojeluliitto ry*
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät ry*
työ- ja elinkeinoministeriö*
valtiovarainministeriö, rakennepolitiikkayksikkö* (ei lausuttavaa)
Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr*
Ympäristömerkintä Suomi Oy*
ympäristöministeriö*

Lisäksi kolme yksityishenkilöä ja seuraavat tahot antoivat lausunnon.

Bettera Oy (yhdessä MARK Suomen Markkinointiliitto ry:n kanssa)
Ekomatkailuyhdistys ECEAT Suomi ry
Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ETKO ry
Erikoiskaupan liitto Etu ry
Oy Karl Fazer Ab
FI-Natura ry
Fonum Oy Ab
Fortum Oyj
Going Green Oy
Helsingin kaupunki
Kesko Oyj
Kosmetiikka- ja hygieniaateollisuus ry
Luomuliitto ry
Luonnonvarakeskus Luke
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.
MARK Suomen Markkinointiliitto ry (yhdessä Bettera Oy:n kanssa)
Muoti- ja urheilukauppa ry
Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry
Päivittäistavarakauppa ry
Ruokatieto Yhdistys ry
Suomen matkailualan liitto ry
Suomen Omakotiliitto ry
Takuusäätio sr
Teknisen Kaupan Liitto ry
Ympäristömerkintälautakunta

Lausuntopyyntö ja Lausuntopalvelun kautta annetut lausunnot ovat Lausuntopalvelussa, minkä lisäksi lausunnot on julkaistu valtioneuvoston julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella OM033:00/2024.

2 Lausuntopalaute

2.1 Huomioita annetuista lausunnoista

TEM toteaa olleensa jäsenenä työryhmässä ja että sen työryhmätyöskentelyn aikana esittämiä näkemyksiä on huomioitu mietinnössä.

VM toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa.

KRIL toteaa olleensa mukana työryhmässä ja että sen näkemyksiä on huomioitu mietinnössä ja ehdotettujen muutosten vaikutukset lautakuntaan on arvioitu. Lautakunnalla ei ole mietinnöstä enempää lausuttavaa.

KKV toteaa olleensa mukana työryhmässä ja että sen näkemyksiä on huomioitu mietinnössä eikä sillä ole erikseen tarvetta lausua yksityiskohtaisesti.

ASML toteaa olleensa jäsenenä työryhmässä ja ettei sillä siksi ole tarvetta lausua mietinnöstä yksityiskohtaisemmin.

Kaupan liitto toteaa osallistuneensa työryhmän työskentelyyn jäsenenä.

Kuluttajaliitto toteaa olleensa mukana työryhmässä ja kannattavansa suurimmaksi osaksi mietinnössä esitettyä.

Suomen Yrittäjät toteaa olleensa jäsenenä työryhmässä ja lausuvansa mietinnöstä tarpeellisiksi katsomiltaan osin.

PTY yhtyy lausunnon yksityiskohtien osalta Kaupan liiton lausuntoon.

Bettera Oy:n ja **MARK:n** lausunto on yhteinen.

2.2 Direktiivien tavoitteet

Lausunnonantajat pitävät yleisesti vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja sen täytäntöönpanon tavoitteita kannatettavina (**ASML, Eetti, EK, ET, ETKO, ETL, Etu, Fazer, Finnwatch, Fonum, Fortum, Going Green, Kaupan liitto, Kesko,**

Keskuskauppakamari, Kosmetiikka- ja hygienieollisuus, Luke, Luomuliitto, Luonnonsuojeluliitto, MaRa, MARK, NÄE, Reilu kauppa, Ruokatieto, SMAL, Suomen Yrittäjät, Takuusäätiö, Visit Finland, WWF, Ympäristömerkintä ja YM).

Samoin moni lausunnonantaja pitää tavaroiden korjaamisdirektiivin ja sen täytäntöönpanon tavoitteita kannatettavina tai suhtautuu ehdotettuun korjaamissääntelyyn yleisesti myönteisesti (**Business Finland, Eetti, ETKO, Etu, Finnwatch, Keskuskauppakamari, Luonnonsuojeluliitto, Omakotiliitto, Takuusäätiö, WWF ja YM**).

2.3 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi ja sen täytäntöönpano

2.3.1 Hallinnollinen taakka ja kansallinen lisä (ns. gold-plating)

Usea lausunnonantaja katsoo, että uusi lainsäädäntö aiheuttaa yrityksille hallinnollista taakkaa (**EK, ET, Fortum, Keskuskauppakamari, MaRa, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**). Erityistä huolta kannetaan pienten yritysten voimavaroista (**Business Finland, ETL, MaRa, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**).

Tärkeänä pidetään sitä, ettei elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa lisätä säätämällä kansallisesti direktiiviä pidemmälle menevistä vaatimuksista (**ASML, EK, ET, ETL, Fazer, Fortum, Keskuskauppakamari ja Ruokatieto**). Eräät lausunnonantajat toteavatkin myönteisenä seikkana sen, ettei esityksessä ehdoteta direktiivin mukaisia vaatimuksia ylittävää sääntelyä (**EK, ET, Fortum, Keskuskauppakamari ja Metsäteollisuus**). Osa huomauttaa myös siitä, ettei kuluttaja-asiamiehenkään tulisi ohjeitaan päivittäessään tulkita lakia direktiivin vaatimukset ylittävällä tavalla (**Fortum, EK, ET, ETL ja Metsäteollisuus**). Lisäksi joukko lausunnonantajia vielä erikseen toteaa, ettei lainsäädännön uudistus saa aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa (**Business Finland, Fazer, Metsäteollisuus ja NÄE**).

Kaupan liitto katsoo, että kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin ehdotetut säännökset puhtaasti kansallisista rikkomuksista ovat vastoin Suomen hallituksen hallitusohjelmakirjauksia siitä, että vältetään niin sanottua Suomi-lisää EU-sääntelyn täytäntöönpanossa.

ECEAT on huolissaan siitä, että erityisen tiukan tulkinnan mukaan pientenkin toimijoiden auditoijien ja jopa sertifiointijärjestelmän tulisi olla akkreditoituja. Se katsoo, että direktiivi ei kuitenkaan ole akkreditoinnin suhteen ehdoton, ja esittää pienten toimijoiden puolesta kevyempää menettelyä ja päällekkäisten sertifiointien välttämistä.

2.3.2 Sääntelyn epäselvyys ja tulkinnanvaraisuus

2.3.2.1 Yleistä

Moni lausunnonantaja pitää sääntelyn mukaisia velvoitteita epäselvinä ja määritelmiä tulkinnanvaraisina (**EK, ETKO, Etu, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, MaRa, PTY, Suomalainen työ ja Suomen Yrittäjät**). Tämän katsotaan aiheuttavan tai voivan aiheuttaa monenlaista haittaa: yleistä epävarmuutta ja haasteita sääntelyn soveltamiseen valmistautumisessa ja sääntelyn noudattamisessa yrityksissä (**EK, ETKO, Etu, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, MaRa, PTY ja Suomen Yrittäjät**), jäsenvaltioiden erilaisista tulkinnoista johtuvaa sisämarkkinahaittaa (**Kaupan liitto, Keskuskauppakamari ja PTY**) sekä viherhiljaisuutta (nk. *greenhushing*) eli ympäristön tai tässä tapauksessa yleisemmin kestävyuden eteen tehdyistä teoista vaikenemista (**EK, ETL, Keskuskauppakamari, MaRa, MARK, PTY, Ruokatieto ja Suomalainen työ**). Viherhiljaisuuden ei katsota olevan kuluttajien edun mukaista, kun nämä eivät saa valintojensa tueksi tarvittavaa tietoa (**EK, ETKO, ETL, Etu, MaRa ja Ruokatieto**). Lain soveltamisen helpottamiseksi toivotaan tulkintaohjeita (**Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari ja MARK**). **Fortum** katsoo, että kansallisessa toimeenpanossa tulisi suosia tulkintoja, jotka aiheuttavat vähemmän hallinnollista taakkaa. **Fonum** toteaa, että sääntöjen tulee olla yksiselitteisiä ja niitä tulee voida valvoa käytännössä.

SMAL katsoo, että määritelmät ja lista kielletyistä ”ympäristöllisistä” kaupallisista toimista tuovat varmuutta yritysten toimintaan ja mahdollistavat aiempaa paremmin markkinoinnin ja vastuullisuusviestinnän lainmukaisuuden. Myös **MARK** pitää hyvänä, että viherpesun keskeiset muodot lisätään nimenomaisesti mustalle listalle. **YM** katsoo, että nyt ehdotettavat tarkennukset ovat tervetulleita harhaanjohtavien tai perustelemattomien väittämien tehokkaaksi kitkemiseksi.

PTY toteaa, ettei ole selkeää listaa hyväksytyistä ympäristömerkeistä tai kielletyistä sanoista, mikä vaikeuttaa direktiivin vastaisten pakkausten ja tuotokuvausten kartoittamista.

Luke toteaa olevan tärkeää, että mustan listan kohdat ovat riittävän yksiselitteisiä ja selkeitä, minkä se katsoo selkeyttävän tilannetta markkinoilla ja jo etupainotteisesti siistineen ruokatuotteisiin liittyviä ympäristöväittämiä. **ASML:n** mielestä EU:n komission eräät näkemykset vaikuttavat olevan direktiivin säännösten ja johdantokappaleiden sisällöstä poikkeavia. **ASML** toivookin oikeusministeriön kiinnittävän jatkovalmistelussa erityistä huomiota näihin väärinä pitämiinsä tulkintoihin ja niiden oikaisemiseen.

Suomen Yrittäjien mielestä on epäselvää, miten sääntely vaikuttaa immateriaali-oikeuksiin, joiden katsottaisiin sisältävän kielletyn ympäristö- tai kestävyysmerkinnän. **Suomen Yrittäjien** mukaan on ongelmallista, jos vakiintuneesti käytössä olevan tuotemerkin tai nimen käyttö estyy.

Pari lausunnonantajaa on sitä mieltä, että mustan listan tulisi sen merkityksen vuoksi olla asetuksen sijaan laissa (**Keskuskauppakamari** ja **Suomen Yrittäjät**). **WWF:n** mielestä ehdotettavan 31 kohdan tulisi olla laintasoinen, koska päästöjen kompensaatioon perustuvia väittämiä käytetään runsaasti ja usein hyvin kyseenalaisesti.

NÄE painottaa sen huomioimista, että silmälasit ja piilolinssit ovat lääkinnällisiä laitteita, joita koskeva sääntely perustuu lääkinnällisten laitteiden asetukseen.

Moni lausunnonantaja tuo esiin näkemyksensä siitä, miten eri käsitteitä olisi yksittäistapauksessa tulkittava (ks. alla).

2.3.2.2 Kestävyyserkinnän määritelmä

Kestävyyserkinnällä tarkoitetaan vapaaehtoista kulutushyödykkeen, menetelmän, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaa merkintää, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta muista kulutushyödykkeistä, menetelmistä, elinkeinonharjoittajista tai muusta elinkeinotoiminnasta.

Luken mukaan kestävyysmerkinnän määritelmä on laaja mutta sitä rajaa tosiasiasa edellytys siitä, että sen tulee perustua sertifiointijärjestelmään tai olla viranomaisen vahvistama. **Luke** toteaa edellytyksen merkitsevän käytännössä sitä, että kestävyysmerkinnällä voidaan tarkoittaa vain sen tyyppistä merkintää, jolle on asetettavissa konkreettisia ja valvottavissa olevia kriteerejä.

Visit Finland katsoo, että Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelma täyttää kestävyysmerkinnän määritelmän ja sen ei voida katsoa olevan yleinen ympäristöväittäjä. **Going Green** kertoo, että STF-merkin piiriin hyväksytään vain direktiivin mukaisia sertifikaatteja, ja katsoo, että tulee selventää, katsotaanko se sertifikaattijärjestelmäksi.

Jotkut lausunnonantajat nostavat esiin sen, että kestävyysmerkinnän käsite kattaa ympäristöseikkojen lisäksi yhteiskunnalliset vaikutukset: **Eetti** pitää tärkeänä, että kestävyysmerkinnät kattavat ympäristöseikkojen lisäksi myös yhteiskunnalliset vaikutukset, ja ongelmallisena, että asetusehdotukseen on jätetty tulkinnanvaraisuutta ”yhteiskunnallisia ominaisuuksia” koskevien merkintöjen osalta. **Finnwatchista** on hyvä, että kestävyysmerkintöjä koskeva sääntely kattaa ympäristövaikutusten lisäksi myös ”yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet”, mutta se pitää puutteena sitä, että valtioneuvoston asetuksen mukaiseen mustaan listaan kirjattavat tarkemmat vaatimukset koskevat ainoastaan ympäristöväittäjiä. **Reilun kaupan** mukaan on tärkeää, että sääntely kattaa ympäristövaikutusten lisäksi myös yhteiskunnalliset vaikutukset. Mustaa listaa on sen näkemyksen mukaan syytä täsmentää yhteiskunnallisia vaikutuksia koskevien väitteiden osalta samalle tasolle kuin ympäristöväitteiden. **Metsäteollisuus** pitää hyvänä, että kestävyysmerkintä käsittää ympäristö- ja yhteiskuntaulottuvuuden ja että esimerkiksi julkisesta kestävyysmerkinnästä on nostettu EU-ympäristömerkin lisäksi EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*), joka tukee tehtaiden ympäristösuorituskyvyn ja -vaikutusten viestintää.

Fortum pitää säännöskohtaisten perustelujen mukaista mainintaa siitä, että kestävyysmerkintä voisi viitata elinkeinonharjoittajan sitoumukseen noudattaa ympäristöä, yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa koskevia eli niin sanottuja ESG-periaatteita, hyvin kyseenalaisena ja, kuten **EK** ja **ET**, direktiivin perustumattomana ja määritelmän tulkintaa laajentavana, ja nämä lausunnonantajat katsovat, että kohta on poistettava. Myös **Metsäteollisuus** ehdottaa maininnan poistamista.

ASML:n mukaan asetusmuistioon kirjattuja poikkeuslausumia siitä, mitkä merkkityypit eivät ole kestävyysmerkintöjä, olisi syytä täsmentää.

Finnwatchin mielestä lainsäädännön toimeenpanossa on varmistettava, ettei neutraaliusväittämien kiellon tulkita koskevan myös sellaisia kestävyysmerkintöjä, joiden kriteereihin kuuluu päästöjen hyvittäminen.

Kaupan liiton mukaan kestävyysmerkinnän määritelmä tulisi pitää hyvin rajattuna. **Kaupan liiton** ja **Keskon** mukaan esimerkiksi alkuperää tai tuotteen tuotesisältöä ilmaisevia merkintöjä ei tulisi pitää kestävyysmerkintänä. **Keskon** mukaan näin on myös kotimaisuutta ilmaisevien merkintöjen kohdalla. **Fortum** tukee ehdotusta siitä, että yksinomaan hyödykkeen kotimaisuuden ilmaisevaa merkintää ei olisi pidettävä määritelmän mukaisena kestävyysmerkintänä. Myös **Ruokatieto** toteaa, että kotimaisen raaka-aineen alkuperä on jo nykyisin hyvin jäljitettävissä, joten alkuperätiedot tulisi jättää tämän sääntelyn ulkopuolelle.

Kaupan liitto ja **Kesko** katsovat, että erilaiset hyväntekeväisyyttä tai tietyn toiminnan tukemista ilmaisevat visualisoinnit tulisi rajata määritelmän ulkopuolelle. **Fazer** katsoo, että kestävyysmerkinnän soveltamisala tulee rajata selkeästi, sallia vastuullisuusviestinnän muodot ja varmistaa, että faktatiedot, kuten vegaanisuus ja kotimaisuus, voidaan tuoda esiin selkeästi.

Metsäteollisuus katsoo, että kestävyysmerkinnän rajaaminen sertifiointijärjestelmään tai viranomaisen vahvistamiin kestävyysmerkintöihin tukee kuluttajille annettavan tiedon luotettavuutta ja rajaa lainsäädännön ulkopuolelle arvoa ja tukihanketta kuvaavat merkit.

Ympäristömerkintä toivoo perusteluihin täsmennystä, jonka mukaan myös Pohjoismainen ympäristömerkki katsotaan kestävyysmerkinnäksi.

Suomalainen työ toteaa, että kestävyysmerkinnän määritelmä on erittäin oleellinen huomioiden direktiiviin sisältyvä kestävyysmerkintöjen käytön edellyttämä sertifiointijärjestelmä. Sen mielestä erityisesti määritelmän kohta ”yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskeva merkintä” on hyvin monitulkintainen ja mahdollistaa aivan liian laajat tulkinnat.

2.3.2.3 Sertifiointijärjestelmän määritelmä

Sertifiointijärjestelmällä tarkoitetaan sellaista kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta täyttää tietyn kestävyysmerkinnän käytölle asetetut, julkisesti saatavilla olevat vaatimukset ja joka lisäksi täyttää seuraavat edellytykset:

- a) järjestelmän ehdot ovat läpinäkyviä, oikeudenmukaisia ja syrjimättömiä, ja järjestelmä on kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä, jotka kykenevät noudattamaan sitä koskevia vaatimuksia;
- b) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten laatija (sertifiointijärjestelmän omistaja) kuulee vaatimuksia laatiessaan asiantuntijoita ja sidosryhmiä;
- c) järjestelmän ehdoissa määrätään menettelystä, mukaan lukien kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai sen käytön keskeyttämisestä, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata kestävyysmerkinnän käytölle asetettuja vaatimuksia;
- d) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten noudattamista valvoo sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin järjestelmän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin; ja
- e) vaatimusten noudattamista valvova taho toimii puolueettomasti.

Luomuliitto pyytää lisäämään perusteluihin selvennyksen siitä, että EU:n luomusasetuksen mukainen luomumerkki on viranomaisperusteinen sertifiointijärjestelmä eikä sen käyttöä pidetä direktiivissä tarkoitettuna yleisenä ympäristöväitteenä, ja pitää tärkeänä todeta, että luomutuotantoon perustuvat, tutkimukseen tukeutuvat yksilöidyt ympäristöväitteet ovat sallittuja.

Metsäteollisuus tulkitsee, että metsäsertifiointijärjestelmät (PEFC ja FSC) täyttävät direktiivin 2 artiklassa mainittavat kriteerit.

Going Green toteaa, että joidenkin matkailualalla nykyisin käytössä olevien kestävyysmerkintöjen osalta on epäselvää, koskevatko niitä samat vaatimukset kuin varsinaisia sertifiointiohjelmia. Se katsoo, että jos kyseessä on sateenvarjomerkki, kuten Visit Finlandin alaisuudessa toimiva Sustainable Travel Finland -merkki, jonka piiriin hyväksytään vain direktiivin mukaisia sertifikaatteja, tulee selvittää, katsotaanko sekin sertifikaattijärjestelmäksi.

Keskon mukaan sertifiointijärjestelmille asetetut vaatimukset ja lisäkritterit ovat vaikeaselkoisia. Yksittäinen yritys ei **Keskon** mukaan kykene arvioimaan, täyttävätkö nykyiset sertifiointiohjelmat asetetut vaatimukset.

Kaupan liitto toteaa, että sertifiointijärjestelmälle asetetut vaatimukset ovat vaikeaselkoiset eikä työryhmätyöskentelyn aikana pystytty kartoittamaan, kuinka hyvin markkinoilla nykyisin käytössä olevat sertifiointiohjelmat täyttävät nyt asetettavat vaatimukset.

2.3.2.4 Ympäristöväittämän ja yleisen ympäristöväittämän määritelmät

Ympäristöväittämällä tarkoitetaan markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä viestiä, merkintää tai muuta tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jossa todetaan tai luodaan se vaikutelma, että kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä taikka elinkeinonharjoittajalla:

- 1) on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön;
- 2) on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla; tai
- 3) ei ole vaikutusta ympäristöön.

Yleisellä ympäristöväittämällä tarkoitetaan sellaista kestävyysmerkintään sisältyvätöntä ja kirjallisesti tai suullisesti esitettyä ympäristöväittämää, jota ei täsmennetä selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintävälineessä kuin missä kyseinen ympäristöväittäjä esitetään.

ETL:n mukaan kansallista lainsäädäntöä toimeenpanevien [viranomaisten], valtion ja elinkeinoelämän välisiä sopimuksia ja sitoumuksia ei tule katsoa direktiivissä tarkoitetuiksi ympäristöväittäviksi, jotka edellyttäisivät ulkopuolisen tahon todentamaa täytäntöönpanosuunnitelmaa.

Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan "luonnonmukainen" ei ole yleinen ympäristöväittäjä, sillä se kuvaa tuotteen alkuperää tai koostumusta eikä sen vaikutuksia ympäristöön.

EK:n ja **Fortumin** mielestä energian alkuperätakuun perusteella annettavia tietoja ei tulisi katsoa kuluttajansuojalain mukaisiksi ympäristöväittäviksi. **ET** tulkitsee työryhmän mietintöä niin, että energian alkuperätakuun perusteella annettavia tietoja ei tulisi katsoa kuluttajansuojalain mukaisiksi ympäristöväittäviksi.

FI-Natura kiinnittää erityistä huomiota luonnonkosmetiikkasertifikaattien asemaan ja siihen, että niitä ei tule automaattisesti rinnastaa tai lukea lainsäädännössä ympäristömerkeiksi.

Keskon mukaan esimerkiksi väittäjä "ympäristöystävällinen" katsotaan yleiseksi ympäristöväittäjäksi mutta mietinnön perusteella jää epäselväksi, voiko tuotetta väittää ympäristöystävälliseksi, jos sillä on esimerkiksi Joutsenmerkki, koska Joutsenmerkki ei sisällä nimenomaista kriteeriä tälle.

KKV katsoo, että direktiivissä ja asetuksessa mainittu, ympäristöväittäjän täsmennyistä koskeva edellytys "selvästi ja helposti havaittavasti" tarkoittaa, että täsmennyksen tulee käytännössä olla välittömästi väitteen yhteydessä, ei esimerkiksi pakkauksen toisella puolella tai verkkosivun alaosassa. **ASML** pitää perusteltuna sitä, ettei ehdotuksessa määritellä tarkemmin, mitä "selvästi ja helposti" tarkoittaa, koska sääntelyn soveltamisympäristöt voivat poiketa toisistaan hyvinkin paljon.

WWF huomauttaa, että ympäristöväitteet voivat koskea kulutushyödykettä, tuoteluokkaa, tuotemerkkiä tai elinkeinonharjoittajaa. **WWF:n** mukaan ero yksittäisen kulutushyödykkeen ja kokonaisen konsernin välillä on huomattava, mikä on syytä huomioida lainsäädännön soveltamisessa.

2.3.2.5 Tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason määritelmä

Tunnustetulla erinomaisella ympäristönsuojelullisella tasolla tarkoitetaan EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tasoa ja ETA-valtioissa virallisesti tunnustettujen kansallisten ja alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristönsuojelullista tasoa ja muun sovellettavan ETA-valtioiden oikeuden mukaista parasta ympäristönsuojelullista tasoa.

Metsäteollisuus tulkitsee, että myös EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen parhaimpien kierrätysluokkien mukaisuus voidaan tulkita parhaaksi ympäristönsuojelulliseksi tasoksi, ja ehdottaa tästä kuvausta vielä valtioneuvoston asetuksen perustelutekstiin.

EK, ET ja Fortum katsovat, että esimerkiksi kestävän rahoituksen taksonomian mukaisuus kuvaisi muun sovellettavan ETA-valtioiden oikeuden mukaista parasta ympäristönsuojelullista tasoa.

Going Green ehdottaa, että erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason osoitukseksi tiettyjen ympäristöväittämien osalta katsotaan se, että vaatimukset sisältyvät jonkin direktiivin mukaisen sertifikaatin vaatimuksiin.

MARK pitää käsitettä tulkinnanvaraisena ja pyytää sen tulkintaa täsmentäviä perusteluja ja ohjeistusta.

2.3.3 Muita yksityiskohtaisia huomautuksia

2.3.3.1 Väite hiilineutraaliudesta

Väitteen esittämistä siitä, että kulutushyödykkeellä on neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön, jos väite perustuu kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin, pidetään sopimattomana ja harhaanjohtavana.

Finnwatch ei pidä perusteltuna direktiivissä tehtyä linjausta siitä, että päästökompensatioon perustuva tuotetason ympäristöväättämä esimerkiksi hiilineutraaliudesta määritellään kategorisesti epäsovivaksi ja siten kielletyksi kaupalliseksi menettelyksi. **YM:n** mukaan on erityisen tarpeellista, että nyt ehdotettujen muutosten joukossa on täsmennys siitä, että hiilineutraaliusväittämiä ei saa tehdä kompensatioihin perustuen. Myös **MARK** pitää linjausta perusteltuna ja katsoo sen vähentävän riskiä kuluttajien harhauttamisesta ja tukevan todellisia päästövähennyksiä. Samalla **MARK** kuitenkin toivoo selvennystä siihen, millä edellytyksillä yritys voi viestiä ilmasto- ja päästöprofiilistaan. **Finnwatchin** mukaan mahdollisuus hiilineutraali-sanan käyttämiseen on kannustanut yrityksiä kantamaan vastuuta päästöistä ja rahoittamaan ilmastohankkeita. Myös **Eetti** katsoo, että hiilineutraaliudesta kertovien merkintöjen kieltäminen on huolestuttavaa, koska kiellolla poistetaan yksi kannustin päästöjen hyvittämiseen, mikä saattaa aiheuttaa tahattomia negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon.

Kaupan liitto katsoo, että kasvihuonekaasujen kompensointiin edes osittain perustuvien väittämien tekemisen kieltö tulee merkittävästi vähentämään hyödykesidonnaisten ilmastoväittämien esittämistä, sillä sen käsityksen mukaan aina tarvitaan tuotteen arvoketjun ulkopuolista kompensointia, jotta voidaan päästä hiilineutraaliuteen.

Luomuliiton mukaan on tarpeellista, että tavanomaisessa tuotannossa käytettävät epämääräiset väitteet, kuten ”hiilineutraali kompensoitiolla”, ovat jatkossa tiukan todentamisvaatimuksen alaisia.

2.3.3.2 Yhdenmukaistettu virhevastuuilmoitus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960 säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä.

Useampi lausunnonantaja katsoo, että virhevastuuta koskeva ilmoitus voi sekoittaa kuluttajia ja vaikeuttaa olennaisen tiedon ymmärtämistä, koska kansallisen sääntelyn mukainen virhevastuu aika poikkeaa EU-sääntelystä (**ASML, ETKO, Etu, Kaupan liitto** ja **Suomen Yrittäjät**). **Etu** toteaa, että on pyrittävä varmentamaan eri tavoin, että suomalainen kuluttaja ymmärtää tämän eron, ja **Suomen Yrittäjät** pitää tärkeänä, että kansallista sääntelyä muutettaisiin niin, että se olisi yhdenmukaista EU-sääntelyn kanssa. **ETKO** katsoo, että säädöksistä ei käy ilmi, missä muodossa ja miten tiedonantovelvoitteet tulee täyttää, mikä on omiaan lisäämään epävarmuutta elinkeinonharjoittajan toiminnassa, kun asia jää täysin tämän mietittäväksi.

Eräs yksityishenkilö kysyy, miten virhevastuuta koskeva tiedonantovelvollisuus voidaan toteuttaa esimerkiksi tori- ja tapahtumamyynnissä ja miten varmistetaan se, että kuluttajat ymmärtävät suomalaisesta virhevastuusta poikkeavat sanamuodot yhdenmukaistetussa ilmoituksessa.

MARK kannattaa virhevastuuta ja valmistajan pidennettyä kestävyystakuuta koskevien vakiomuotoisten ilmoitusten käyttöönottoa, koska yhtenäinen esitystapa helpottaa sekä kuluttajien ymmärrystä että markkinointimateriaalien suunnittelua.

2.3.3.3 Vastuu väittämien ja merkintöjen esittämisestä

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja - -.

Kulutushyödykettä ei saa markkinoida sellaisilla seikoilla, joilla ei ole merkitystä - -.

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa käyttää ympäristöväittämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia - -.

Seuraavia menettelytapoja markkinoinnissa ja asiakassuhteissa pidetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina - -.

Kaupan liitto katsoo, että hyödykkeiden pakkauksissa ja muissa tuotetiedoissa olevien ympäristöväittämien sekä kestävyysmerkintöjen osalta vastuun tulee olla yksiselitteisesti väitteiden ja merkintöjen laatijalla eli pääsääntöisesti hyödykkeen valmistajalla ja hyödykkeiden jakelijan on lähtökohtaisesti voitava luottaa siihen, että hyödykekohtaiset tiedot pitävät paikkansa. **Kaupan liiton** mielestä asetus-ehdotusta voitaisiinkin täydentää eri toimijoiden keskinäisen vastuun jakautumisen osalta.

Suomen Yrittäjien mukaan ei ole kohtuullista, että yksittäinen vähittäismyyjä vastaisi valmistajan tai maahantuojan tekemistä väittämistä, ja jatkovalmistelussa lakiin tulisi sisällyttää selkeä periaate siitä, että ensisijainen vastuu väitteiden paikkansapitävyydestä kuuluu väitteen esittäjälle eli ensisijaisesti valmistajalle tai maahantuojalle, ei jälleenmyyjälle.

Kaupan liitto ja **Kesko** toteavat myös siirtymäaikaan koskevaan keskusteluun, että jakelijan toteuttama tuotteiden merkitseminen uudelleen olisi käytännössä erittäin vaikeaa, koska alkuperäiset merkinnät on tehnyt valmistaja ja vastuu niistä kuuluu ensisijaisesti valmistajalle, ei jakelijalle.

2.3.3.4 Edellytys kaupallisesta ratkaisusta

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa käyttää ympäristöväittämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia, *jos kyseinen väittämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt* (tässä kursivoituna edellytys nk. kaupallisesta ratkaisusta).

Fortum pitää rajausta tärkeänä. **ET** pitää rajausta hyvänä. **WWF** pitää rajausta valitettavana heikennyksenä ja huomauttaa, että direktiivin mukaan riittävää on, että väitteellä todennäköisesti voi olla tällainen vaikutus.

2.3.4 Kuluttajien tiedonsaanti ja viherhiljaisuus

Moni lausunnonantaja toteaa olevan hyvä, että kuluttajat saavat luotettavaa tietoa hyödykkeiden ympäristövaikutuksista (**Eetti, Kosmetiikka- ja hygieniäteollisuus, Luke, MaRa, MARK, Metsäteollisuus, NÄE, Omakotiliitto, Reilu kauppa ja WWF**).

Muutama lausunnonantaja nostaa esiin elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteiden lisääntymisen ja katsoo sen johtavan tietotulvaan, joka tosiasiallisesti heikentää kuluttajan mahdollisuuksia ymmärtää ja sisäistää tietoa (**ASML, Kaupan liitto ja Suomen Yrittäjät**). Elinkeinoharjoittajien tiedonantovelvoitteita koskevan sääntelyn, erityisesti sen tiukentumisen ja epäselvyyden, katsotaan kaventavan yritysten markkinointivapautta (**Suomen Yrittäjät**) ja aiheuttavan tai voivan aiheuttaa viherhiljaisuutta (**ECEAT, EK, ETL, Fazer, Keskuskauppakamari, MaRa, MARK, PTY, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**).

WWF katsoo, että kestävä kulutuksen edistämisen kannalta olennaista ei ole ainoastaan varmistaa, että kuluttajille kulutushyödykkeistä annetut ympäristötiedot ovat luotettavia, vaan myös se, että kuluttajilla on ylipäättään tällaista tietoa saatavilla. **WWF** kannattaa ehdotuksia elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvollisuuksiksi.

2.3.5 Vanhojen tuotteiden myynnin mahdollistava siirtymäaika

Moni lausunnonantaja pitää yrityksille aiheutuvien kustannusten taikka syntyvän hävikin eli direktiivin tavoitteiden toteutumisen kannalta ongelmallisena sitä, ettei direktiivissä ole pidempää täytäntöönpanoaikaa, siirtymäaikaa tai muuta säännöstä, jonka puitteissa jo tilatut tai olemassa olevat tuotteet pakkauksineen voitaisiin myydä niiden vaatimustenvastaisuudesta huolimatta (**ASML, ECEAT, EK, ETKO, ETL, Etu, Fazer, Fonus, Going Green, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, Kosmetiikka- ja hygieniäteollisuus, Luomuliitto, MaRa, Metsäteollisuus, Muoti- ja urheilukauppa, NÄE, PTY, Ruokatieto ja Suomen Yrittäjät**).

Going Green kertoo direktiivillä olevan taloudellisia vaikutuksia myös matkailualan elinkeinonharjoittajiin, jotka ovat juuri sertifioineet toimintansa tai palvelunsa. **Going Green** tekee rinnastuksen tilanteeseen, jossa yritys on hankkinut varastoon ympäristömerkittyä tuotetta, jota ei saa enää myydä direktiivin soveltamisen allettua.

Ruokatieto toteaa, että pelkkä mahdollisuus myydä varastossa olevat tuotteet loppuun ei riitä, sillä pienillä elintarvikkeiden jalostajilla voi olla varastossa pakkausmateriaalia jopa kolmen vuoden tarpeeseen.

Fortum pitää tärkeänä, että muut [kuin varastossa olevien tuotteiden myynnin estävät] säännökset pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan alkuperäisen aikataulun mukaisesti. **Luomuliiton** mielestä siirtymäjärjestelyn tulisi koskea erityisesti ympäristöväitteitä, kestävyysmerkintöjä ja mustan listan väitteitä.

Usea lausunnonantaja toteaa pakkausten ja niiden merkintöjen uudistamisen olevan hidasta, työlästä, vaikeaa tai kallista (**Eetti, EK, ETKO, ETL, Etu, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, Muoti- ja urheilukauppa, PTY ja Suomen Yrittäjät**). Lisäksi erityisenä huolena lausunnoista esiin nousee siirtymäajan puuttumisen johtaminen hävikin syntymiseen tai yleisemmin ympäristö-, kestävyys- tai kierto-taloustavoitteiden toteutumisen vaarantumiseen (**ECEAT, EK, ETKO, Fazer, Fonum, Going Green, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, Kosmetiikka- ja hygieniäteollisuus, Luomuliitto, MaRa, Metsäteollisuus, Muoti- ja urheilukauppa, Ruokatieto ja Suomen Yrittäjät**). Joissakin lausunnoissa siirtymäajan tarvetta perustellaan myös sääntelyn epäselvyydellä tai tulkinnanvaraisuudella (**EK, ETL, Kaupan liitto, Keskuskauppakamari, PTY ja Suomen Yrittäjät**).

PTY katsoo olevan kohtuutonta, että pakkauksiin vaaditaan lyhyen ajan sisällä tehtävien muutoksia ilman, että näitä eri lainsäädäntöjä koordinoidaan. **PTY** viittaa esimerkkinä EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksessa edellytettäviin piktogrammeihin. Myös **ETL** toteaa, että lähivuosina on tulossa muusta sääntelystä elintarvikepakkauksia koskevia päivitystarpeita, ja pitää erityisen tärkeänä uusien sääntelyvaatimusten yhteensovittamista.

Ratkaisuvaihtoehtoiksi ehdotetaan lakiin sisällytettävää siirtymäaika (**ECEAT, ETL, Fazer, Kaupan liitto ja Kesko**), Euroopan komission myöntämää siirtymäaika (**Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjät**) tai ilmoitusta siitä, ettei se aloita rikkomusmenettelyä sellaisia jäsenvaltioita kohtaan, jotka säätävät kansallisesta siirtymäajasta (**EK ja MaRa**), kansallisten valvontaviranomaisten viestintää ja toimenpiteitä (**ASML**), direktiivin soveltamisen aloittamisen siirtämistä jäljemmäksi (**EK, ETL, MaRa ja Suomen Yrittäjät**) ja yleisemmin elinkeinonharjoittajan oikeutta myydä ennen 26.9.2026 valmistetut tai markkinoille saatetut tuotteet direktiivin soveltamisen alkamisen jälkeenkin ilman velvoitetta muuttaa pakkauksia tai poistaa olemassa olevia merkintöjä (**EK, Etu, Fonum, Kaupan liitto, Kesko, Kosmetiikka- ja hygieniäteollisuus, Metsäteollisuus, MTK, Muoti- ja urheilukauppa ja Suomen Yrittäjät**).

Eetti painottaa uudesta sääntelystä koituvaa hyötyä niille yrityksille, joilla jo on käytössään sertifioidut kestävyysmerkinnät ja jotka ovat panostaneet ympäristönsuojelullisten näkökohtien edistämiseen. **Eetti** ei näe tarvetta ylimääräiselle siirtymäkaudelle, koska valmis direktiivi on ollut tiedossa kokonaisuudessaan

maaliskuusta 2024 lähtien. **Eetin** mukaan mahdollinen vanhojen varastojen alasajo tulee toteuttaa kestävästi toimilla, joilla tuote voidaan käyttää sellaisenaan tai uudelleen käsiteltynä, jotta siirtymävaihe ei aiheuta merkittävää negatiivista ympäristövaikutusta. **KKV** yhtyy näkemykseen siitä, että pakkausten hävittäminen ei palvele ympäristönsuojelua, joka on kuluttajien suojaamisen ohella direktiivin tarkoitus. **KKV** huomauttaa kuitenkin, että täysharmonisoiva direktiivi on tullut voimaan 26.3.2024 ja kansallisen lainsäädännön soveltamisen alkaessa elinkeinonharjoittajilla on siten ollut kaksi ja puoli vuotta aikaa varautua sääntelyyn. **KKV** ei pidäkään perusteltuna, että säännösten soveltamisen alkamista venytetään. **ASML** on hämmentynyt **KKV:n** lausunnosta.

2.3.6 Päällekkäisen raportoinnin välttäminen

Täytäntöönpanosuunnitelmaa ei tarvitse esittää erillisenä dokumenttina vaan se voidaan esittää esimerkiksi osana elinkeinonharjoittajan kestävyysraportointia. Olennaista on, että suunnitelmalle asetetut vaatimukset tällöinkin täyttyvät.

Mietinnön kirjausta pidetään hyvänä päällekkäisen raportoinnin välttämisen ja ylimääräisen hallinnollisen taakan rajaamisen kannalta (**EK, ETL, Fortum, Kaupan liitto ja Metsäteollisuus**). **EK:n** ja **ET:n** mukaan esimerkiksi kestävyysraportointi-direktiivin eli **CSRD:n** mukainen tai vastaava siirtymäsuunnitelma, kuten **SBTi (Science Based Targets initiative)**, täyttää täytäntöönpanosuunnitelman vaatimukset. **ETL** toteaa, että **CSRD** on muutosten kohteena ja on tärkeää varmistaa, että sen tai muun, kuten **SBTi:n**, mukainen sitoumus täyttää täytäntöönpanosuunnitelman vaatimukset. **WWF:n** mielestä lain perusteluissa olisi syytä täsmentää täytäntöönpanosuunnitelman määritelmää ja selventää, mitä voidaan pitää pykälässä tarkoitettuina täytäntöönpanosuunnitelmina.

2.3.7 Valvonta ja seuraamukset

Jotkut lausunnonantajat katsovat, että sääntelyn tiukkuus ja ankarat sanktiot voivat johtaa viherhiljaisuuteen (**ECEAT, Kaupan liitto ja Keskuskauppakamari**).

Valvonnan tai tulkintojen yhdenmukaisuudesta EU-jäsenvaltioiden kesken kannetaan huolta ja esitetään toiveita (**ASML, ETL, Fonum, Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjät**). Lausunnonantajat peräänkuuluttavat komission tulkintaohjeita tai tulkintaohjeita ylipäätään (**Keskuskauppakamari, Luomuliitto, MARK** ja

Suomen Yrittäjät). Osa huomauttaa siitä, ettei kuluttaja-asiamiehen tulisi ohjeitaan päivittäessään tulkita lakia direktiivin vaatimukset ylittävällä tavalla (**Fortum, EK, ET, ETL** ja **Metsäteollisuus**).

MARK ehdottaa, että voimaantulon jälkeisessä valvonnassa painotetaan alkuvaiheessa ohjausta, neuvontaa ja huomautuksia ja seuraamusmaksuja käytetään ensisijaisesti selvästi törkeissä tai tahallisisissa tapauksissa. **MARK** korostaa ennakoivaa ja ohjaavaa valvontaa alkuvaiheessa. Myös **Suomen Yrittäjät** korostaa, että valvontaviranomaisten tulee ensisijaisesti toimia neuvovalla ja ohjaavalla otteella valvontatehtävissään. **Eräs yksityishenkilö** kysyy, kenen vastuulla lainmuutoksesta tiedottaminen yrittäjätasolla on, ja pohtii tuotteiden myyjien tiedonsaannin toteutumista.

Omakotiliitto toteaa, että valvonnan toimivuus ja seuraamusten tehokas toteutuminen ovat tärkeitä kuluttajansuojan varmistamiseksi koko maassa, myös pienillä paikkakunnilla ja vapaa-ajan asukkaiden parissa. Lisäksi **Omakotiliitto** katsoo, että kuluttajaneuvonnalle tulee varata riittävät resurssit, koska on oletettavaa, että varsinkin alkuaikoina voi tulla runsaammin yhteydenottoja. **Omakotiliitto** katsoo, että myös kuluttajariitalautakunnan riittävät resurssit on tärkeää varmistaa.

Jotkut lausunnonantajat nostavat esiin seuraamusten oikeasuhteisuuden tarpeen (**ETL, MARK** ja **NÄE**). Erikseen mainitaan myös, että seuraamusten tulee olla riittävän tuntuvia (**Fonum** ja **MARK**).

Kaupan liitto katsoo, että kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin ehdotetut säännökset puhtaasti kansallisista rikkomuksista ovat vastoin Suomen hallituksen hallitusohjelmakirjauksia siitä, että vältetään niin sanottua Suomi-lisää EU-sääntelyn täytäntöönpanossa.

2.3.8 Vaikutustenarviointi

Kuluttajaliitto toteaa, että esitettyjen ympäristömarkkinointia koskevien muutosten voidaan katsoa parantavan kuluttajien asemaa helpottamalla tietoon perustuvien ostopäätösten tekemistä, kun kuluttajille tulee markkinoinnissa antaa enemmän ja todenperäisempää tietoa kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyvistä ominaisuuksista. **SMAL:n** näkemyksen mukaan aiempaa täsmällisemmän sääntelyn voidaan olettaa lisäävän tulkintojen yhtenäisyyttä EU:ssa, jolloin eri maissa toimivat yritykset ovat tasavertaisessa asemassa ja kuluttaja voi luottaa markkinointiin myös rajat ylittävässä kaupankäynnissä.

Luomuliitto katsoo, että vaikutukset ovat myönteisiä, jos luomua ei rinnasteta epämääräisiin ympäristöväitteisiin ja tavanomaisen tuotannon ympäristöväitteet arvioidaan tiukasti.

NÄE katsoo, että direktiivin täytäntöönpanolla voi olla positiivisia vaikutuksia ympäristön kannalta.

Usea lausunnonantaja katsoo, että uusi lainsäädäntö aiheuttaa yrityksille hallinnollista taakkaa (**EK, ET, Fortum, Keskuskauppakamari, MaRa, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**). Erityistä huolta kannetaan pienten yritysten voimavaroista (**Business Finland, ETL, MaRa, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**). Mietinnössä käytettävä ilmaus, jonka mukaan tiedonantovelvollisuudet lisäävät jossakin määrin elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa, ei **ET:n** mukaan kuvaa riittävällä tarkkuudella velvoitteiden aiheuttamaa vaikutusta. **ET** arvioi hallinnollisen taakan ja kustannusten kasvavan merkittävästi. Myös esimerkiksi **Fortum** puhuu erittäin paljosta ja **Kesko** merkittävästä hallinnollisesta taakasta. **Fonum** näkee aiheutuvat kustannukset investointina, jonka vastineeksi kuluttajien luottamus kestävyyttä edistävään toimintaan kasvaa.

Usea lausunnonantaja toteaa pakkausten ja niiden merkintöjen uudistamisen olevan hidasta, työlästä, vaikeaa tai kallista (**Eetti, EK, ETKO, ETL, Etu, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, Muoti- ja urheilukauppa, PTY ja Suomen Yrittäjät**). Lisäksi erityisenä huolena lausunnoista esiin nousee siirtymäajan puuttumisen johtaminen hävikin syntymiseen tai yleisemmin ympäristö-, kestävyys- tai kiertotaloustavoitteiden toteutumisen vaarantumiseen (**ECEAT, EK, ETKO, Fazer, Fonum, Going Green, Kaupan liitto, Kesko, Keskuskauppakamari, Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus, Luomuliitto, MaRa, Metsäteollisuus, Muoti- ja urheilukauppa, Ruokatieto ja Suomen Yrittäjät**).

Muoti- ja urheilukauppa kertoo, että velvoite poistaa tuotteita tai muokata merkintöjä aiheuttaisi erittäin suuria kustannuksia ja koko toimialan kustannusten arvioidaan nousevan useisiin kymmeniin miljooniin euroihin. **Keskon** mukaan varastojen alaskirjaamisesta aiheutuisi erittäin merkittävä taloudellinen haitta, jonka tarkkaa suuruutta on vaikea arvioida mutta jonka vaikutus voi sen ja **Kaupan liiton** mukaan olla useita miljoonia euroja. **Going Greenin** mukaan sertifiointimenettelylle asetettavat uudet vaatimukset tulevat johtamaan lisenssimaksujen korottamiseen, mikä puolestaan rajaa pieniä matkailuyrityksiä vastuullisuussertifiointin ulkopuolelle ja saattaa antaa suurille yrityksille kilpailuetua. **Suomen Yrittäjät** on huolissaan siitä, että kustannusten nousu ja hallinnollisen taakan lisääntyminen kohdistuvat erityisen raskaasti pk-yrityksiin. **Suomen Yrittäjien** mukaan

pelkästään kaupan alan osalta direktiivin toimeenpanon arvioidaan maksavan satoja miljoonia euroja ja pk-yrityksille aiheutuva suhteellinen rasitus voi olla erittäin suuri.

Sääntelyn katsotaan voivan aiheuttaa sen, etteivät yritykset viesti lainkaan tekevästään kestävyystyöstä (**EK, ETL, Fazer, Keskuskauppakamari, MaRa, MARK, PTY, Ruokatieto, Suomen Yrittäjät ja Visit Finland**).

ECEAT toteaa, että monet pienet yritykset saattavat luopua ympäristösertifikaatista tai sen tavoittelusta kasvaneiden vaatimusten, kustannusten ja hallinnollisen taakan takia. **ECEAT** viittaa julkista vertaisarviointia varten ennakkojulkaistuun artikkeliin. Myös **Ruokatieto** toteaa, että kolmannen osapuolen suorittaman todentamisen kustannukset ovat merkittävä rasite pienille yrityksille ja maataloudelle ja seurauksena voi olla yritysten määrän väheneminen. **Luke** katsoo, että ruokasektorilla sertifioidut merkinnät eivät todennäköisesti ole laajasti käytössä vielä lähitulevaisuudessa. **Luke** kertoo kuitenkin, että ainakin elintarvikemarkkina-alalta saadun tiedon mukaan osa yrityksistä on ryhtynyt valmistelemaan kolmannen osapuolen sertifiointia omalle ohjelmalleen.

Finnwatchin mukaan mahdollisuus hiilineutraali-sanan käyttämiseen on kannustanut yrityksiä kantamaan vastuuta päästöistä ja rahoittamaan ilmasto-hankkeita. Myös **Eetti** katsoo, että hiilineutraaliudesta kertovien merkintöjen kiellolla poistetaan yksi kannustin päästöjen hyvittämiseen, mikä saattaa aiheuttaa tahattomia negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon. **MARK** katsoo sen vähentävän riskiä kuluttajien harhauttamisesta ja tukevan todellisia päästövähennyksiä. **Kaupan liitto** katsoo, että kasvihuonekaasujen kompensointiin edes osittain perustuvien väittämien tekemisen kieltä tulee merkittävästi vähentämään hyödykesidonnaisten ilmastoväittämien esittämistä, sillä sen käsityksen mukaan aina tarvitaan tuotteen arvoketjun ulkopuolista kompensointia, jotta voidaan päästä hiilineutraaliuteen. **Finnwatch** ja **Eetti** katsovat, että hiilineutraaliusväitteiden kieltäminen vähentää yritysten kannustimia hyvittää päästöjään.

Koska lainsäädäntöön jää **Metsäteollisuuden** mielestä yhä tulkinnanvaraisuuksia, se ei yhdy mietinnössä esitettyyn käsitykseen siitä, ettei markkinaoikeuteen vietävien asioiden määrä kasvaisi lainmuutosten myötä. **Metsäteollisuus** pitää todennäköisenä, että kuluttaja-asiamies puuttuu jatkossa yhä herkemmin yritysten viestintään.

Fortum toteaa, että vaikutuksia elinkeinonharjoittajiin on mietinnössä pitkälti tarkasteltu kestävyysmerkintöjen ja kaupan alan näkökulmasta. Yrityksen mukaan vaikutusten arvioinnissa tulisi laajemmin kuvata yritysten tarvetta muuttaa viestintänsä käytäntöjä, mistä sen kokemuksen mukaan syntyy erittäin paljon hallinnollista taakkaa.

2.4 Tavaroiden korjaamisdirektiivi ja sen täytäntöönpano

2.4.1 Sääntelytekniikka

Kaupan liiton mielestä elinkeinonharjoittajien näkökulmasta ehdotetun kaltainen viittauksiin perustuva sääntely on poikkeuksellista ja erittäin vaikeasti hahmotettavaa. **TEM** pitää tärkeänä, että mietinnössä on kiinnitetty huomiota EU-säädösten suhteiden kuvaamiseen.

Fonum katsoo, että sääntelyn tulee olla selkeää ja ennakoitavaa.

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna mietinnössä esitettyä ratkaisua, jonka mukaan varaosien saatavuutta koskevat säännökset sisällytetään voimassa olevaan jätelakiin ja siirretään myöhemmin kiertotalouslakiin sen tullessa voimaan. Kaupan liitto katsoo, että jätelaki lienee kuluttajansuojalakea parempi sijoituspaikka varaosien ja työkalujen tarjoamisveloitteelle, vaikka se ei liiton mielestä aivan luontevasti istu siihenkään.

YM toteaa, että sen vastuulle kuuluvaa jätelakea ollaan parhaillaan kehittämässä materiaalin koko elinkaarta ja kiertotalouden kokonaiskuvaa paremmin huomioivaksi kiertotalouslaiksi ja tavaroiden korjausmahdollisuuksia edistävät pykälät tukisivat hyvin näitä tavoitteita.

Pirkanmaan ELY-keskus esittää jatkovalmistelussa vielä selvitettävän, soveltuuko valmistajan käsitteen määritelmä koko jätelakea koskevaksi määritelmäksi, jolloin sen luontevampi sijainti olisi 6 §:ssä. ELY-keskus toteaa, että mikäli määritelmä ei sovellu koko jätelakea koskevaksi, 9 b §:n 2 momentin määritelmän tulisi koskea vain 9 b ja 9 c §:ää. ELY-keskus katsoo myös, että 9 b ja 9 c §:n mukaisesta valvontatehtävistä olisi 24 §:n sijaan sopivampaa säätää joko 24 a tai 25 §:ssä.

2.4.2 Korjaamisvelvoite, epäasianmukainen korjaaminen ja vastuukysymykset

Jos kyse on tavarasta, jonka korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainituissa säädöksissä, ja tavarassa on vika, josta tavarantoimittaja tai valmistaja eivät ole kuluttajansuojalain nojalla eikä valmistaja myöskään antamansa takuun perusteella virhevastuussa, valmistaja on velvollinen kuluttajan pyynnöstä korjaamaan tavarantoimittajan siinä laajuudessa kuin tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainituissa säädöksissä säädetään. Tällöin valmistaja voi kieltäytyä korjaamasta tavarantoimittajan vain, jos korjaaminen on mahdotonta.

ETKO nostaa esiin, että direktiivin mukaan valmistaja ei ole velvollinen korjaamaan tavaroita, jos korjaaminen on mahdotonta. Jotkut lausunnonantajat pitävät mahdottoman määrittelyä vaikeana (**ETKO, Kaupan liitto** ja **Keskuskauppakamari**).

ETKO huomauttaa, että kuluttaja tai joku muu taho ilman tarvittavaa osaamista on saattanut korjata tavaraa aiemmin käyttäen mahdollisesti sopimattomia osia, jolloin tavarantoimittajan korjaaminen tämän jälkeen voi aiheuttaa riskin tuotevastuun näkökulmasta. **Kaupan liitto** arvioi nämä tilanteet erityisen haastaviksi. Myös **Teknisen Kaupan Liitossa** aiheuttaa huolta se, että elinkeinonharjoittaja velvoitetaan korjaamaan myös tuotteita, joiden korjaamisen on jo aloittanut joku toinen henkilö tai taho.

NÄE kertoo, että silmälasit ja piilolinssit eivät kuulu tavaroiden korjaamisdirektiivin soveltamisalaan ja pitää tärkeänä, että tämä raja säilytetään selkänä.

2.4.3 Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarahan. Ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle tämän oikeudesta valita virheen korjaamisen tai virheettömän tavarahan toimittamisen välillä. Jos ostaja vaatii, että virhe oikaistaan toimittamalla virheetön tavara, myyjä voi ostajan nimenomaisesta pyynnöstä täyttää tämän velvollisuutensa myös toimittamalla ostajalle vastaavan kunnostetun tavarahan. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarahan arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

Suomen Yrittäjät pitää valitettavana, ettei vihreän siirtymän ja kiertotalouden edistämiseksi elinkeinonharjoittajille säädetä mahdollisuutta käyttää korjausta ensisijaisena virheen oikaisukeinona. **Suomen Yrittäjät** toteaa, että säännös lisää elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteita ja voi käytännössä johtaa siihen, että kuluttajat valitsevat useammin uuden tavarahan korjaamisen sijaan.

Fonum korostaa yleisesti, että kuluttajalle tulee voida tarjota korjausvaihtoehto ennen uuden tuotteen myyntiä, ja pitää erittäin tärkeänä, että kuluttajansuojalakiin kirjataan selvästi velvollisuus tarjota korjausvaihtoehtoa ennen uuden tuotteen, erityisesti matkapuhelimen tai muun elektroniikan, tarjoamista.

Etu katsoo, että elinkeinonharjoittajalla tulisi olla oikeus määritellä virheen korjaustapa ja vaihto uuteen tulisi kyseeseen vain, jos korjaus ei ole perusteltua.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että arvio siitä, onko jokin tavara kuluttajalle välttämätön arjessa ja voiko elinkeinonharjoittaja periä maksun korjauksen ajaksi annetun korvaavan tavarahan käytöstä, tehdään yleisellä tasolla eikä yksittäisen kuluttajan olosuhteita painottaen.

2.4.4 Rekisteröityminen eurooppalaiselle korjauspalveluiden verkkoalustalle

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että rekisteröitymismahdollisuutta tarjotaan mietinnön mukaisesti myös yhteisölähtöisille korjausaloitteille, kuten korjauskahviloille. **YM** katsoo, että kiertotalousstrategian kirjausten valossa on kannatettavaa, että eurooppalaiselle korjauspalveluiden verkkoalustalle voi rekisteröityä varsinaisten korjauspalveluiden tarjoajien lisäksi myös muita korjaus ekosysteemiin liittyviä palveluntarjoajia, kuten korjattujen tavaroiden myyntipaikkoja.

2.4.5 Eurooppalainen korjaustietolomake

Keskuskaupakamari pitää hyvänä ja **Etü** ja **Suomen Yrittäjät** tärkeänä sitä, että korjaustietolomakkeen käyttö on vapaaehtoista.

Suomen Yrittäjät arvioi lomakkeen käytön jäävän vähäiseksi sen pitkän sitovuuden vuoksi. Myös **Etü** ja **Keskuskaupakamari** pitävät 30 päivän sitovuutta varsin pitkänä. **Kaupan liitto** toteaa jäävän nähtäväksi, kuinka käytännölliseksi ja hyödylliseksi lomakkeen käyttäminen näin tiukoilla säännöillä koetaan. **Eetti** pitää huolestuttavana mietinnössä esitettyä arvioita siitä, että eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttö jää sen vapaaehtoisuuden vuoksi vähäiseksi.

Fonum korostaa, että korjaustietolomake helpottaa kustannusten ja vaikutusten vertailua. Se kannattaa korjaustietolomakkeen käyttöönottoa ja sen sähköistä saatavuutta siten, että myös riippumattomat korjaajat voivat helposti toimittaa asiakkaalle vertailukelpoisen arvion korjauksen hinnasta, kestosta ja vaikutuksesta laitteen elinkaareen.

2.4.6 Kielto estää vaatimustenmukaisten varaosien käyttö

Valmistaja ei saa estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa asetettujen vaatimusten, kuten tuoteturvallisuusvaatimusten tai teollis- ja tekijänoikeuksien, mukaisia.

Kaupan liiton ja Keskuskauppakamarin mielestä vaatimustenmukaisuusedellytys on tärkeä.

Etu katsoo, että mikäli tuote korjauksen jälkeen aiheuttaa vahingon, on todennäköistä, että vastuukysymys jää epäselväksi ja riidanalaiseksi, kun varaosien vaatimustenmukaisuudesta ei ole varmuutta. **ETKO** kertoo, että valmistajille huolta aiheuttaa lain kirjaus, että valmistajat eivät saa etenkään estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos ne ovat lain vaatimusten mukaisia. **ETKO** ja **Et**u ovat sitä mieltä, että lainkohtaa tulisi tarkentaa vastuukysymysten osalta.

2.4.7 Ehdotus korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Työryhmä ei mietinnössään päätenyt esittämään mitään yksittäistä toimenpidettä artiklan panemiseksi täytäntöön. Lausunnonantajille annettiin mahdollisuus antaa oma ehdotuksensa.

Eetti pitää valitettavana, ettei työryhmä esittänyt toimenpiteitä korjaamisen edistämiseksi.

Lausunnonantajat ehdottavat korjaussetelien tai -bonusten käyttöönottoa (**ETKO, Fonom, Helsinki, Kuluttajaliitto ja yksityishenkilö**) sekä korjauspalvelujen arvonalisäverokannan alentamista (**Finnwatch, Fonom, Helsinki, YM ja kaksi yksityishenkilöä**). Lisäksi ehdotetaan kotitalousvähennysoikeuden laajentamista kattamaan tietyt korjauspalvelut (**Fonom ja Helsinki**).

Mahdollisena toimintatapana pidetään sitä, että korjaamista edistäviä toimenpiteitä rahoitettaisiin tuottajilta kerättävillä maksuilla (**Helsinki, Pirkanmaan ELY-keskus ja YM**).

ET ehdottaa, että pienkorjaamiseen liittyviä alan koulutuksia tehostettaisiin. **Helsingin** mukaan korjauspalveluihin tarvittavan työvoiman saatavuutta tukevana toimenpiteenä voitaisiin luoda korjausyrityksille taloudellisia kannustimia oppisopimuspaikkojen tarjonnan lisäämiseksi. Mietinnössä tarkoitettussa VN

TEAS -selvityksessä käytettävästä käsitteistöstä **OKM** huomauttaa, että ammatillisessa koulutuksessa osaamista voi hankkia eri oppimisympäristöissä ja siksi olisikin parempi puhua [pelkän] oppisopimuskoulutuksen sijaan ammatillisesta koulutuksesta.

Kuluttajaliitto kertoo kannattavansa REPAIRED-hankkeen loppuraportin (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:22) mukaisia suosituksia. Liitto ehdottaa myös yleisemmin, että kestävä koulutuksen edistämiseksi erillisessä hankkeessa tarkasteltaisiin kuluttajien välistä käytetyn tavaran kauppaa ja siinä ilmenevien haasteiden ratkomista sekä laajemmin tarvetta kehittää sääntelyä jakamistalouden edistämiseksi.

Eräs yksityishenkilö ehdottaa, että vakuutusyhtiöillä tulisi tietyissä tilanteissa olla velvollisuus ehdottaa korjaamista ensisijaisena vaihtoehtona.

2.4.8 Viranomaisten työnjako

KKV kannattaa työryhmän mietinnössä esitettyä ehdotusta siitä, että eurooppalaisen verkkoalustan kansallinen yhteyspiste olisi Lupa- ja valvontavirasto. **KKV** katsoo, että kuluttaja-asiamies tai Kilpailu- ja kuluttajavirasto eivät ole sopivia viranomaisia alustan kansalliseksi hallinnoijaksi ja yhteyspisteeksi riippumatta siitä, valitseeko Suomi perustettavaksi eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen osion vai kansallisen verkkoalustan. **KKV:n** mukaan kansallisen yhteyspisteen tehtävä ei sovi kuluttaja-asiamiehen rooliin kuluttajansuojan valvojana vaan olisi ristiriidassa kuluttaja-asiamiehen valvontatehtävien kanssa eikä tehtävän osoittamisella virastollekaan olisi saavutettavissa synergiaetuja.

KKV kannattaa työryhmän mietinnössä esitettyä ehdotusta siitä, että säännöksiä, jotka koskevat direktiivin liitteessä II tarkoitettujen tavaroiden valmistajien velvollisuutta tarjota saataville asettamansa varaosat ja työkalut kohtuulliseen hintaan ja toisaalta näiden tavaroiden valmistajiin kohdistuvaa kieltoa käyttää sopimuseusekkeitä, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjauksen, valvoisi Lupa- ja valvontavirasto. **KKV** katsoo, ettei valvontatehtävä sovi kuluttaja-asiamiehelle. **Pirkanmaan ELY-keskus** toteaa, että sen tiedossa ei ole, että vastaaventyypisiä pelkästään elinkeinonharjoittajien välisten sopimussuhteiden valvontatehtäviä hoidettaisiin tällä hetkellä missään ELY-keskuksessa, minkä vuoksi ELY-keskus näkee tehtävän soveltuvan huonosti myös Lupa- ja valvontavirastolle.

TEM tukee työryhmän esitystä viranomaisratkaisusta muun muassa siitä, että tavaroiden korjaamisdirektiivissä edellytettävän eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä toimisi Lupa- ja valvontavirasto. **TEM** toteaa, että valmisteluvaiheessa laajemmin esillä ollutta vaihtoehtoa tehtävän osoittamisesta Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai kuluttaja-asiamiehelle ei tueta mietinnössä esitettyjen perustelujen mukaisesti.

Fonum toteaa olevan sen näkökulmasta luontevaa, että tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanoa valvovat kuluttajaviranomaiset.

TEM toteaa, että korjaamisdirektiivin ja ekosuunnitteluasetuksen riippuvuuksien vuoksi tiivis viranomaisyhteistyö jatkossakin on tärkeää, jotta pystytään varmistamaan pitkällä aikavälillä kiertotaloutta tukevien kansallisten rakenteiden tarkoituksenmukainen järjestäminen.

2.4.9 Valvonta ja seuraamukset

Eetti pitää korjaamisvelvoitteesta viestimistä kansalaisille tärkeänä. Lisäksi **Eetti** pitää valitettavana, että vaikka kuluttajaneuvonnalle arvioidaan koituvan pysyvästi lisätyötä, kuluttaja-asiamiehen resurssija ei ole tarkoitus lisätä.

Suomen Yrittäjien mielestä korjausvelvollisuutta koskeva sääntely on kokonaisuutena sisällöltään monimutkaista ja tulkinnanvaraista ja on todennäköistä, että soveltaminen jää pitkälti kansallisten valvontaviranomaisten tulkittavaksi. **Suomen Yrittäjät** pitää tärkeänä, että valvontaviranomaisen ote on ensisijaisesti neuvova ja ohjaava.

Kaupan liitto pitää perusteltuna, että tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen säännösten rikkomisesta elinkeinonharjoittajaan voidaan elinkeinonharjoittajaan vain kielto eikä mahdollisuutta määrätä seuraamusmaksu ole esitetty.

Omakotiliitto toteaa, että valvonnan toimivuus ja seuraamusten tehokas toteutuminen ovat tärkeitä kuluttajansuojan varmistamiseksi koko maassa, myös pienillä paikkakunnilla ja vapaa-ajan asukkaiden parissa.

NÄE katsoo, että seuraamusten tulee olla oikeasuhtaisia ja huomioida alan erityispiirteet.

2.4.10 Vaikutustenarviointi

Kuluttajaliitto katsoo, että tiettyjen tavaroiden valmistajille, valtuutetuille edustajille, tuojille ja jakelijoille asetettu korjausvelvollisuus ja sitä koskeva tiedonantovelvollisuus sekä valmistajan velvollisuus eräissä tilanteissa parantaa varaosien saatavuutta ja tarjota varaosia kohtuulliseen hintaan voivat edistää kuluttajien mahdollisuuksia saada vialliset tavaransa korjatuiksi kohtuulliseen hintaan tai maksutta.

Eetti uskoo, että tavaroiden korjaamisdirektiiviin sisältyvä velvollisuus tarjota korjauspalveluita myös silloin, kun kyseessä ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla oleva vika, edistää kestävämpää ja kiertotaloutta edistävää yritystoimintaa.

Kaupan liiton mukaan tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanon vaikutuksia kaupan alan yrityksiin on vaikea arvioida, koska ei ole tietoa siitä, miten vastuutahot tulevat järjestämään korjaamisvelvollisuutensa. Mikäli korjauspalvelun toteuttaminen ja kuluttajien tiedottaminen korjauspalveluista lain edellyttämällä tavalla jäävät esimerkiksi valmistajien sijaan jakelijoille, on sääntelyllä **Kaupan liiton** mukaan mittavia yritysvaikutuksia.

Fonum arvioi, että tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano laajentaa korjauspalvelujen tarjontaa ja kysyntää ja tukee kiertotalousmallia. **Fonumin** kokemuksen perusteella laitteita korjaamalla voidaan konkreettisesti vähentää elektroniikkajätettä ja pienentää hiilijalanjälkeä, koska suurin osa päästöistä syntyy uuden laitteen valmistuksessa eikä käytössä. **Fonum** näkee aiheutuvat kustannukset investointina, jonka vastineeksi kuluttajien luottamus kestävyyttä edistävään toimintaan kasvaa.

Omakotiliitto katsoo, että kun kuluttajille tulee enemmän mahdollisuuksia korjauttaa tuotteitaan, se johtaa osaltaan kestävämpään kulutukseen, kunhan kotitalouksien kustannukset eivät kasva.

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-400-275-2 (PDF)